

*PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY
W RODZINIE
W GMINIE UJŚCIE
NA LATA 2022-2026*

UJŚCIE 2022

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie
  - 1.1. Definicja przemocy
  - 1.2. Cykle przemocy
  - 1.3. Rodzaje przemocy
  - 1.4. Skutki przemocy
2. Przemoc w rodzinie w wybranych aktach prawnych
3. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze gminy Ujście
4. Zasoby instytucjonalne działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy Ujście oraz powiatu pilskiego
5. Założenia programowe
6. Cele strategiczne i szczegółowe
7. Źródła finansowania
8. Monitorowanie realizacji programu

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie została uchwalona „w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowania i wspierania działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie”. Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania, ponieważ nie wszystkie ofiary przemocy otwarcie przyznają się do sytuacji panującej w ich rodzinie. Wielu specjalistów wskazuje, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce, który wymaga podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania, którego realizacja powinna przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa ofiar przemocy w rodzinie oraz ich rodzin.

Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem państwa jest ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony najbliższych. Zjawisko przemocy dotykające społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji. Zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji do realizacji zadań daje szansę stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz podniesienia skuteczności udzielanej pomocy.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Ujście na lata 2022-2026 przedstawia strategię działania obejmującą pomoc rodzinom doświadczającym przemocy, w celu zminimalizowania zjawiska przemocy w rodzinie, a także jego skutków w wymiarze indywidualnym oraz społecznym.

1.1. Definicja przemocy

Art. 2 ust. 2 znowelizowanej w 2010 roku Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc w rodzinie, jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie kiedy dotyka rodzin najuboższych jest wtedy powiązana z alkoholizmem, niskimi dochodami finansowymi na członka rodziny, niskim wykształceniem, małą świadomością społeczną. Przypadki znęcania odbywają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny. Praktycznie ofiary przemocy boją się, a niejednokrotnie wstydzą się o tym mówić i rozgłaszać. Trudno jest im w tych sprawach zeznawać w sądzie i dlatego godzą się, aby przemoc ta trwała. Tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwanie, poprzez zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- jest intencjonalna – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie osoby doznającej przemocy,
- wykorzystuje przewagę sił, uniemożliwiając samoobronę, opiera się na władzy i kontroli,
- narusza prawa i dobra osobiste krzywdzonego członka rodziny,
- powoduje szkody i cierpienie u osób, których dotyka.

Przemoc występuje zarówno w rodzinach z dysfunkcjami, jak i również w rodzinach uważanych za „normalne”.

1.2. Cykle przemocy

Przemoc domowa najczęściej jest procesem złożonym z wieloetapowych zdarzeń w rodzinie. Rzadko jest czynem jednorazowym. Ma tendencje do powtarzania się według zauważalnej prawidłowości. Cykl przemocy składa się zwykle z trzech następujących po sobie faz.

1.3. Rodzaje przemocy

Wyróżnia się cztery podstawowe rodzaje przemocy:

- przemoc fizyczną, obejmującą działania bezpośrednie, które wyrządzają ból i cierpienie fizyczne.
- przemoc psychiczną, która jest bezpośrednim działaniem krzywdzącym, wykorzystującym mechanizm procesów psychologicznych.

- przemoc seksualną, działającą w obszarze zachowań seksualnych, naruszającą intymność pożycia.
- przemoc ekonomiczną, dotycząca warunków materialnych, która opiera się na uzależnieniu ofiary od statusu materialnego sprawcy.

W wielu publikacjach możemy również znaleźć zaniedbanie jako kolejny rodzaj przemocy.

Każdemu z wymienionych rodzajów przemocy towarzyszą charakterystyczne jej formy.

RODZAJE PRZEMOCY	FORMY PRZEMOCY
PRZEMOC FIZYCZNA	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięściami, bicie przedmiotami, parzenie, polewanie żrącymi substancjami, używanie broni, ograniczanie dostępu do pożywienia, nieudzielanie koniecznej pomocy
PRZEMOC PSYCHICZNA	poniżanie, naśmiewanie się z poglądów, pochodzenia, religii, stała krytyka, wmawianie chorób psychicznych, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, wymuszanie i domaganie się posłuszeństwa, upokarzanie, zawstydzanie, szantażowanie, stosowanie gróźb
PRZEMOC SEKSUALNA	sadystyczne formy współżycia seksualnego, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, krytyka zachowań seksualnych
PRZEMOC EKONOMICZNA	niezaspakajanie materialnych potrzeb rodziny, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zawodowej, zmuszanie do pracy bez wynagrodzenia
ZANIEDBANIE	nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.

1.4. Skutki przemocy

Przemoc w rodzinie jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym.

Konsekwencje doświadczania przemocy przez osoby dorosłe

U osób poddawanych długotrwałej przemocy występują poważne problemy fizyczne i emocjonalne. Do najczęstszych objawów będących skutkami przemocy należą: poważne obrażenia ciała, wzrost częstości chorób somatycznych związanych ze stresem (ból głowy, żołądka, w krzyżu lub w stawach oraz inne dolegliwości) przygnębienie, smutek, obojętność, popadanie w depresję, niepokój, niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu czy agresji, zmienność nastrojów, decyzji, niepewność, stany lękowe, w tym lęk przed bliskością, nieufność, poczucie zagrożenia, niska samoocena, kłopoty z zasypianiem, koszmary nocne, kłopoty z koncentracją, zwiększone spożycie środków psychoaktywnych, zaprzeczanie, obwinianie się, bezradność, adaptacja do przemocy.

Ofiary często zachowują się niezrozumiale, niejednokrotnie zmieniają zdanie i wycofują zawiadomienie o przestępstwie, bronią sprawcy. Zachowania te są w psychologii tłumaczone najczęściej występowaniem wyuczonej bezradności, zjawiska „prania mózgu” czy stresu pourazowego. Wycofanie się z aktywnych działań służących zmianie sytuacji i wyjściu z przemocy może wynikać z przekonania o bezskuteczności działań, popartego wcześniejszymi doświadczeniami. Bierność i rezygnacja są również często wynikiem technik manipulacyjnych, jakim ofiara była poddawana ze strony sprawcy, technik mających utrwalić w niej niską samoocenę i wzbudzić poczucie winy.

Konsekwencje doświadczania przemocy przez dzieci

Na szczególnie poważne konsekwencje zachowań przemocowych narażone są dzieci. Często są one bezpośrednimi ofiarami lub/i świadkami przemocy w rodzinie.

Obok obrażeń cielesnych przemoc domowa powoduje, że dziecko żyje w poczuciu ciągłego strachu zagrożenia, pozbawione miłości, zaufania i bezpieczeństwa. Niezaspokojenie tych podstawowych potrzeb wpływa na dalszy rozwój dziecka i jest przyczyną wielu schorzeń psychosomatycznych. Dzieci będące ofiarami wykorzystywania seksualnego wykazują wysoki poziom depresji, poczucie osamotnienia, myśli samobójcze, zaburzenia snu, nadpobudliwość, agresję, obniżenie samooceny i poczucie bezwartościowości. Maltretowanie psychiczne niekorzystnie wpływa na rozwój dzieci. Może prowadzić do nieprzystosowania

interpersonalnego (brak poczucia bezpieczeństwa, niski poziom kompetencji społecznych, trudności w kontaktach z rówieśnikami), deficytów intelektualnych (deficyty w zakresie możliwości poznawczych, rozwiązywaniu konfliktów i kreatywności) problemów afektywno-behawioralnych (agresja, samoponiżanie, lęk, wstyd i poczucie winy, wrogość i gniew, pesymizm i negatywizm).

Skutki przemocy pojawiające się podczas trwania zachowań przemocowych są zaledwie początkiem destrukcyjnego wpływu przemocy domowej. Konsekwencje przemocy ujawniają się często również po długim czasie, kiedy dziecko dorasta, lub w jego dorosłym życiu. Odroczone skutki przemocy objawiają się w postaci różnych form niedostosowania społecznego. Trudności w nauce, wagarowanie, ucieczki z domu, udział w nieformalnych młodzieżowych grupach przestępczych, wysoki poziom agresji, nadużywanie alkoholu, branie narkotyków to tylko niektóre ze sposobów ucieczki od problemu przemocy w rodzinie.

Doświadczanie przemocy w dzieciństwie ma wpływ na całe dorosłe życie. Ofiary przemocy, zwłaszcza seksualnej, mają problemy z nawiązaniem i utrzymaniem satysfakcjonujących relacji z innymi osobami. Ponadto, zachowania przemocowe są dziedziczone i powielane. Młodzi chłopcy wychowujący się w rodzinach, gdzie mężczyzna znęca się nad kobietą, uczą się agresji wobec kobiet, dziewczynki zaś postrzegają bicie, maltretowanie i wykorzystywanie jako elementy wpisane w rolę kobiety. Doświadczanie przemocy w dzieciństwie podwyższa ryzyko, że krzywdzone dzieci same staną się krzywdzącymi rodzicami.

Spoleczne konsekwencje przemocy w rodzinie

Przemoc zagraża życiu, niesie ze sobą cierpienie fizyczne, rany, siniaki, ale nade wszystko powoduje niewyobrażalnie wielkie szkody psychiczne u ofiar, które najczęściej przez lata doświadczają znęcania się, wykorzystywania lub zaniedbania. Przemoc domowa to także poważny problem społeczny. Destrukcyjna siła niszczy cały system rodzinny, rozsadza go od środka, odbiera poczucie bezpieczeństwa i możliwość prawidłowego rozwoju najmłodszym członkom rodziny. Niesie ze sobą ryzyko dziedziczenia przez dzieci zachowań przemocowych i powielania ich w dorosłym życiu. Niezwalczana przemoc przybiera na sile, utrwała się i eskaluje niosąc negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin i dla całego społeczeństwa.

PRZEMOC W RODZINIE W WYBRANYCH AKTACH PRAWNYCH

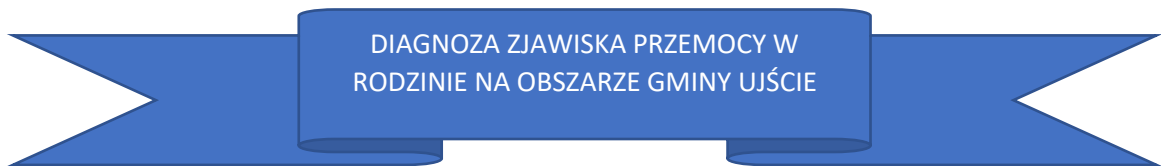
Do zadań własnych gminy, zgodnie z art.6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. 2021r. , poz. 1249) należy w szczególności:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Podstawą prawną działań związanych z pomocą osobom, których dotyczy problem przemocy m.in. są:

- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r.- Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. 2020r., poz.1359);
- ustawa z dnia 26 października 1992 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U.2021 r., poz.1119);
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990r. o Policji (t.j. Dz. U.2021 r. , poz..1882);
- ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty .(t.j. Dz. U.2021 r. , poz.1915);
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny (t.j. Dz. U.2021 r. , poz. poz.2345);
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. 2021 r. poz.534);
- ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2021 r., poz. 1372);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. 2020 r. , poz. 1057);
- ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. 2021 r., poz. 2268);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. 2020 r., poz.2050);

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. 2021 r. , poz. 1249);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. 2020 r., poz. 685);
- ustawa z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018 poz. 969).

Gmina Ujście leży na skraju Doliny Noteci. Miasto Ujście leży przy drodze ekspresowej nr 11, oddalone 87 km od Poznania i 10 km od Piły. Gmina należy do najpiękniejszych miejsc Powiatu Pilskiego. Zróżnicowanie rzeźby terenu ma wpływ na jej walory turystyczne.

Gmina zajmuje powierzchnię 126,12 km² z czego 36,82 km² zajmują lasy, 77,96 km² - użytki rolne, 11,34 km² pozostałe. Ujście należy do województwa wielkopolskiego. Na dzień 31.12.2021r. gminę zamieszkiwało 7758 osób (na pobyt stały i czasowy).

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zbadania, jest tematem wstydlivym, często ukrywanym. Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy, w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole, ale nie ujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

Częściowe oszacowanie zjawiska jest możliwe między innymi dzięki procedurze „Niebieskiej Karty”. Do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Ujściu w okresie od stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2021 r. wpłynęło 95 formularzy „Niebieska Karta”.

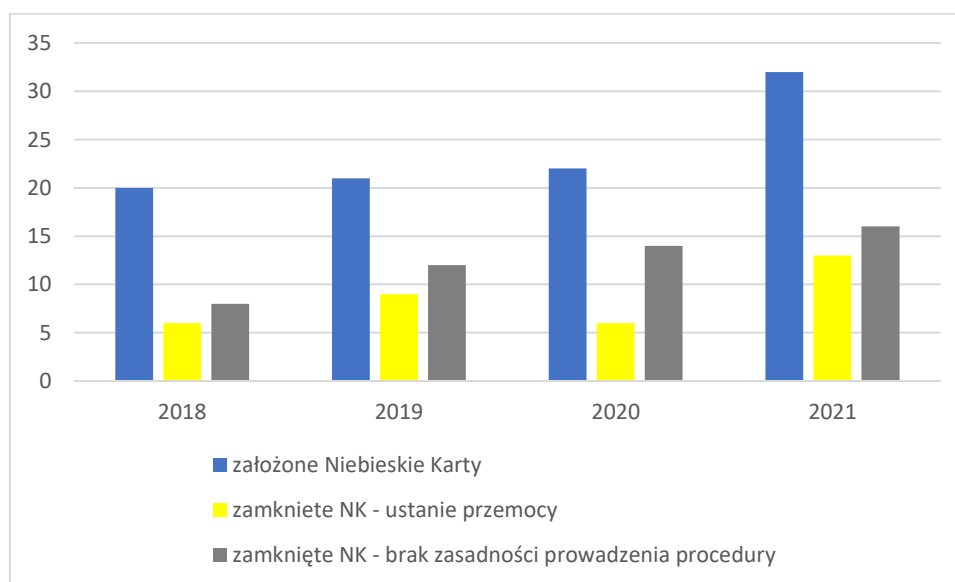
Tabela 1. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Ujście w okresie 2018 - 2021.

	2018	2019	2020	2021
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart, w tym przez:	20	21	22	32
• Policja	16	14	14	19
• Pomoc społeczna	3	6	7	13
• Oświata	1	1	1	0
Ilość spotkań grup roboczych	23	23	19	34
Ilość zamkniętych Niebieskich Kart	14	21	20	29

Źródło: dane ZI

Z powyższej tabeli wynika, iż systematycznie zwiększa się ilość założonych Niebieskich Kart, co może wskazywać nie tylko na wzrost występowania przemocy w rodzinie, w również na wzrost wykrywalności przemocy w rodzinie i większą świadomość ofiar przemocy o słuszności zgłaszania przemocy w rodzinie. Policja jest instytucją, w której najczęściej dochodzi do identyfikacji problemu przemocy w rodzinie.

Poniższy wykres przedstawia stosunek procedur „Niebieskie Karty” wszczętych i prowadzonych przez Zespół do procedur zakończonych w związku z brakiem zasadności podejmowania działań oraz ustaniem przemocy w rodzinie.

Bardzo często ilość wszczynanych procedur „Niebieskie Karty” nie jest adekwatna w stosunku do ilości rodzin, w których dochodzi do zjawiska przemocy. Często dzieje się tak, że po rozpoczęciu pracy z rodziną przez członków grup roboczych, procedury „Niebieskie

Karty” okazują się bezzasadne i zakańczane są w związku z brakiem zasadności podejmowania działań. Najczęściej wynika to z faktu, iż procedura Niebieskie Karty wykorzystywana jest do celów osobistych m.in. spraw rozwodowych, podziału majątku między małżonkami lub jest konfliktem pomiędzy dwojgiem ludzi niemającym znamion przemyocy.

Tabela 2. Zestawienie ilości prowadzonych Niebieskich Kart w podziale na sołectwa.

	2018	2019	2020	2021
Bronisławki			1	1
Byszki		1	3	
Chrustowo	2	2	1	
Jabłonowo		3	1	5
Kruszewo			1	1
Ługi Ujskie	2	1	1	1
Mirosław	4	2	2	4
Nowa Wieś Ujska	2			2
Ujście	9	12	11	16
Węglewo				1

Źródło: dane ZI

Sołectwem, w którym jest najwięcej prowadzonych procedur Niebieskiej Karty jest Mirosław. Niestety nie można jednoznacznie stwierdzić co jest powodem powyższej sytuacji.

Poniższe zestawienie prezentuje działania policji dotyczące potwierdzonej przemyocy w rodzinie.

Tabela 3. Liczba postępowań przygotowawczych

Liczba postępowań przygotowawczych:	rok 2019	rok 2020	rok 2021 (do 30.09.2021)
Postępowanie wszczęte	6	7	7
Postępowanie umorzone	5	5	3
Postępowanie wykryte (skierowanie sprawy do sądu)	1	3	3

Źródło: Posterunek Policji w Ujściu

Tabela 4. Liczba wydanych środków zapobiegawczych

Liczba wydanych środków zapobiegawczych:	rok 2019	rok 2020	rok 2021 (do 30.09.2021)
Nakaz opuszczenia lokalu	1	1	3
Zakaz kontaktowania się i zbliżania się	1	2	4
Dozór policji	2	4	4

Źródło: Posterunek Policji w Ujściu

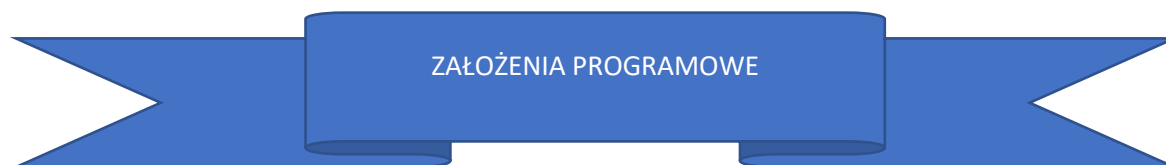
Zaobserwować można wzrost ilości prowadzonych postępowań zakończonych skierowaniem wniosku do sądu oraz zastosowanych środków zapobiegawczych.

Tabela 5. Uczestnicy procedury Niebieskiej Karty

	2018	2019	2020	2021
Liczba osób wskazanych jako ofiary przemocy:	21	20	21	32
• kobiety	16	16	11	22
• mężczyźni	3	1	4	5
• dzieci	2	3	6	5
Liczba osób wskazanych jako sprawcy przemocy:	18	20	22	33
• kobiety	3	2	6	4
• mężczyźni	15	18	16	27
Liczba dzieci w rodzinach	18	19	28	32

Źródło: dane ZI

Powyższe zestawienie wskazuje, że najczęściej osobami wskazanymi jako ofiary przemocy są kobiety, natomiast jako sprawcy w większości wykazywani są mężczyźni. Zaobserwować można również wzrost przemocy wobec dzieci. Ponadto znaczną tendencję wzrostową widać w ilości dzieci w rodzinach, w których prowadzona jest procedura Niebieskiej Karty.

Głównym założeniem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Programu Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Ujście na lata 2022-2026 jest kompleksowość i interdyscyplinarność działań ujętych w ramy sprawnie funkcjonującego systemu ukierunkowanego na wsparcie i ochronę osób doświadczających przemocy, edukację i pomoc w korygowaniu zachowań osób stosujących przemoc w rodzinie oraz edukację kadr instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Podstawą działań systemowych są założenia, iż:

- przemoc w rodzinie jest przestępstwem ściganym z urzędu,

- najważniejsze jest bezpieczeństwo osoby dotkniętej przemocą i zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest zazwyczaj nieskuteczna,
- za przemoc zawsze odpowiedzialna jest osoba stosująca przemoc.

Zrozumiałe są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach osób dotkniętych przemocą, bowiem jest to jeden z objawów doznawanych urazów oraz konsekwencja bycia osobą dotkniętą przemocą w rodzinie.

Przemoc w rodzinie należy rozpatrywać z wielu perspektyw w szczególności psychologicznej, prawnej, ekonomicznej, społecznej i moralnej. Z tego względu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wymaga wieloaspektowego podejścia, a przede wszystkim systemowego, z zaangażowaniem wszystkich podmiotów zajmujących się bezpośrednio czy też pośrednio tym problemem.

Pojedyncza instytucja nie jest sama w stanie skutecznie rozwiązywać problemu przemocy w rodzinie. Nieodzowna jest interdyscyplinarność pracy w tym zakresie poprzez ścisłą współpracę, łączenie działań, przepływ informacji, określenie wspólnego celu oraz przewidywanie efektów.

Interdyscyplinarność jest podstawą skuteczności w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Aby skutecznie przeciwdziałać przemocy domowej niezbędna jest kompleksowość podejmowanych działań. Efektywność zapewni długofalowy system edukacji skierowany zarówno do grup zawodowych udzielających wsparcia, podejmujących interwencje i mających kontakt z osobami dotkniętymi przemocą jak również edukacja społeczna, mająca na celu przede wszystkim odkłamanie mitów i stereotypów, a także zmianę obyczajów i postaw sprzyjających i usprawiedliwiających przemoc w rodzinie.

Wzrost świadomości społecznej przyczyni się do zapobiegania przemocy, umożliwi szybsze reagowanie a także spowoduje, że osoby stosujące przemoc będą odczuwać brak akceptacji dla swoich działań, co znacznie zwiększy skuteczność w jej zapobieganiu oraz łagodzeniu jej następstw.

SYSTEMOWOŚĆ

Program dąży do rozwoju spójnego i wielopoziomowego systemu przeciwdziałania przemocy opartego o wyspecjalizowane zasoby instytucjonalne i ludzkie, pomiędzy którymi istnieje relacja współpracy. Elementami takiego systemu na poziomie lokalnym są pracownicy wszystkich instytucji z danego terenu zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej, włączeni w proces niesienia pomocy rodzinom uwikłanym w przemoc. Zgodnie z założeniem każdy specjalista powinien: potrafić identyfikować przemoc, mieć wiedzę

i umiejętności związane z podejmowaniem interwencji, znać kompetencje i zasady współpracy ze wszystkimi instytucjami i służbami, które uczestniczą w procesie pomocy rodzinom dotkniętym przemocą domową, wykazywać gotowość włączenia się do takiej współpracy.

INTERDYSCYPLINARNOSĆ

Podstawę programu stanowi podejście interdyscyplinarne, zgodnie z którym wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów o różnych zawodach, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji. Kluczowe znaczenie ma praca zespołowa, koordynacja działań i współpraca. Interwencja wobec problemu przemocy w rodzinie nie może opierać się na działaniu jednej instytucji – żaden pojedynczy specjalista ani instytucja nie jest w stanie zabezpieczyć wszystkich podstawowych potrzeb rodziny uwikłanej w przemoc. Dla podjęcia skutecznych działań pomocowych niezbędne jest kompleksowe podejście do sytuacji, w jakiej znajduje się rodzina dotknięta przemocą, poprzez tworzenie sieci współpracy opartej o działanie lokalnych zespołów interdyscyplinarnych.

KOMPLEKSOWOŚĆ

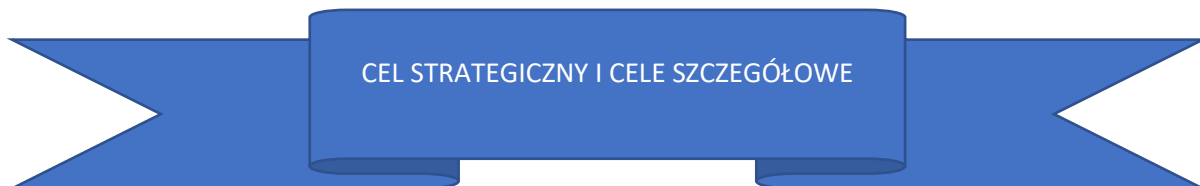
Przemoc domowa jest ujęta w programie jako zjawisko złożone, wieloaspektowe, rozpatrywane w kilku perspektywach: prawnej, psychologicznej, moralnej, społecznej. Z punktu widzenia prawa przemoc domowa jest uznawana za przestępstwo, co zobowiązuje służby policyjne i wymiar sprawiedliwości do interweniowania, podejmowania odpowiednich działań na rzecz ochrony ofiar, ścigania i karania sprawców. Aspekt psychologiczny zwraca uwagę na mechanizmy przemocy w rodzinie, na relacje pomiędzy ofiarą i sprawcą, na odczuwane przez ofiary skutki zachowań przemocowych, a także na możliwości „wyjścia” z przemocy. Spojrzenie od strony moralnej odwołuje się do wartości, takich jak poszanowanie życia ludzkiego, zdrowia czy godności ludzkiej. Przemoc postrzegana jest jako krzywdzenie słabszych, jako zachowanie godzące w powszechnie uznawane wartości moralne, a co za tym idzie jako zachowanie nieakceptowane, wymagające potępienia. Z punktu widzenia społecznego, zwracają uwagę mity i stereotypy, jakie funkcjonują w społeczeństwie usprawiedliwiając zachowania przemocowe. Niezwykle ważne są także społeczne konsekwencje przemocy w rodzinie: ryzyko dziedziczenia i powielania zachowań przemocowych przez dzieci czy też przenoszenie przemocy na inny grunt, poza rodzinę.

EFEKTYWNOŚĆ

Program zakłada realizację celów i kierunków działań, w oparciu o diagnozę problemu, rozpoznanie zjawiska i jego lokalnych uwarunkowań, w drodze budowania i udoskonalania współpracy pomiędzy instytucjami i specjalistami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Pozwala to na wypracowywanie skuteczniejszych i bardziej efektywnych rozwiązań.

ADRESACI PROGRAMU

Wszelkie cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego programu mają służyć poprawie sytuacji rodzin doznających przemocy jak i ochronie rodzin zagrożonych przemocą. Aby efektywnie zapobiegać problemowi przemocy w rodzinie i zwalczać zachowania przemocowe, niezbędne jest stworzenie spójnego i wielopoziomowego systemu pomocy osobom uwikłanym w przemoc, systemu opartego o aktywizację i rozwój zasobów lokalnych, zwłaszcza form pomocy oraz specjalistów, ich kwalifikacji i umiejętności. Program kierowany jest zatem zarówno do osób pomagających jak i do samych rodzin.

Cel strategiczny

Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie oraz skutków jej stosowania.

Cele szczegółowe

1. Diagnozowanie i monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Zapewnienie kompleksowej pomocy członkom rodzin, w których występuje przemoc i zagrożonych przemocą w rodzinie.
4. Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przemocą w rodzinie oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu.

Cel szczegółowy 1. Diagnozowanie i monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie.

L.P.	ZADANIA	DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI
1.	Pozyskiwanie danych na temat zjawiska przemocy od instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- sporządzanie statystyk określających wielkość zjawiska przemocy i ich aktualizacja	- ilość założonych Niebieskich Kart przez poszczególne instytucje - ilość dzieci w rodzinach gdzie trwa procedura - ilość kobiet i mężczyzn w podziale na sprawców i ofiary
2.	Analiza Niebieskich Kart wpływających do Zespołu Interdyscyplinarnego	- weryfikacja struktury rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty	- ilość rodzin w których jest dwóch lub więcej sprawców/ofiar

Cel szczegółowy 2. Zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

L.P.	ZADANIA	DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI
1.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku - monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą - opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie - zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą Niebieskiej Karty	- ilość sporządzonych planów pomocy - ilość zgłoszeń do sądu lub prokuratury - ilość wizyt w środowisku i przeprowadzonej pracy socjalnej w rodzinach z przemocą
2.	Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy	- udział poszczególnych służb w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego - zapewnienie ciągłości pracy Zespołu Interdyscyplinarnego - udostępnianie do publicznej wiadomości na stronie https://mgopsujscie.naszops.pl/ informacji o przemocy w rodzinie, pomocy dla osób jej doświadczających	- ilość spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego (minimum 4 spotkania rocznie) - ilość spotkań grup roboczych
3.	Rozwój poradnictwa psychologicznego i spotkań z terapeutą w ramach Punktu Informacyjno - Konsultacyjnego	- prowadzenie poradnictwa przez psychologa - prowadzenie poradnictwa przez terapeutę	- ilość spotkań psychologa - ilość spotkań terapeuty - ilość osób korzystających z pomocy psychologa i terapeuty

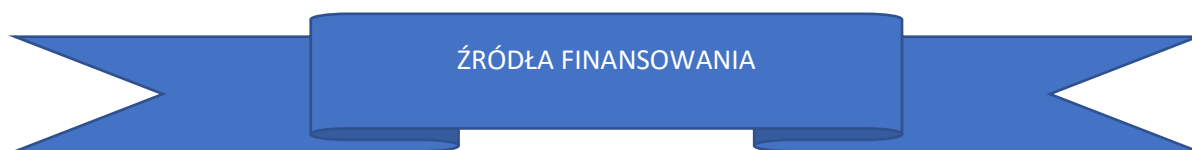
			- rodzaj problemów z jakimi zgłaszają się podopieczni do psychologa lub terapeuty
--	--	--	---

Cel szczegółowy 3. Zapewnienie kompleksowej pomocy członkom rodzin, w których występuje przemoc i zagrożonych przemocą w rodzinie.

L.P.	ZADANIA	DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI
1.	oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - zgłaszanie osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie i nadużywających alkoholu do GKRPA - przeprowadzanie rozmów motywujących do zmiany zachowań z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującymi przemoc - motywowanie sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy - występowanie z zawiadomieniami do prokuratury lub policji o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w art. 2§2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie - motywowanie do udziału w terapii uzależnień 	<ul style="list-style-type: none"> - ilość osób zgłoszonych do GKRPA - ilość sprawców zgłoszonych do udziału w programie korekcyjnym - ilość zgłoszeń do prokuratury lub policji
2.	Udzielanie wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - poradnictwo socjalne, - pomoc psychologiczna i terapeutyczna - wsparcie materialne - zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie - zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy w rodzinie poprzez kierowanie do specjalistycznego ośrodka wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> - ilość pracy socjalnej w rodzinach z przemocą - ilość rodzin, w których prowadzona była/jest procedura Niebieskiej Karty, a które uzyskały pomoc finansową - ilość dzieci odebranych rodzinie na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy - ilość osób umieszczonych w ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie

Cel szczegółowy 4. Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przemocą w rodzinie oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu

L.P.	ZADANIA	DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI
1.	Doskonalenie grup zawodowych zaangażowanych w problematykę przemocy w rodzinie oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu	- uczestnictwo w szkoleniach, warsztatach, konferencjach przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, - organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń oraz pomoc w sytuacjach trudnych,	- ilość szkoleń, warsztatów, konferencji - liczba osób które wzięły udział w spotkaniach
2.	Posiadanie bazy informacyjnej na temat przemocy	Tworzenie i aktualizowanie bazy informacyjnej na temat przemocy (praktyczne wskazówki dotyczące możliwości uzyskania pomocy i wsparcia)	Utworzenie bazy informacyjnej

Finansowanie realizacji zadań programu będzie dokonywane ze środków własnych gminy. Zakłada się możliwość finansowania programu z dotacji uzyskanych z budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł np. funduszy unijnych.

Ponadto uwzględnia się finansowanie działań ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, kiedy działania w związku z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz ochroną ofiar przemocy w rodzinie związane będą z wystąpieniem jednocześnie problemów alkoholowych.

MONITOROWANIE REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja Programu będzie poddawana monitoringowi, za który odpowiadał będzie Zespół Interdyscyplinarny. Monitoring programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie bieżących działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań i rozwijanie programu w przyszłości.

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego przedkładane Radzie Miejskiej do 31 marca każdego roku.